

MONITOR BEZPIECZEŃSTWA INSTYTUTU ZACHODNIEGO

5/2024
14.11.2024

Redakcja:

dr Karol Janoś (red. naczelny), prof. dr hab. Sebastian Wojciechowski

OBRONNOŚĆ

● KOMISJA BUDŻETOWA BUNDESTAGU ZATWIERDZIŁA ZAKUP POCISKÓW DLA MARYNARKI WOJENNEJ I SIŁ POWIETRZNYCH

[26.09.2024] Na posiedzeniu Komisji Budżetowej Bundestagu zatwierdzono zakup kilkuset pocisków *RAM Block 2B* o wartości ok. 372,6 mln euro przeznaczonych do obrony okrętów (korwet i fregat) przed zagrożeniami z powietrza. Dostawy pocisków mają trwać od sierpnia 2029 do listopada 2031 r. Zakup będzie sfinansowany z funduszy pochodzących z budżetu resortu obrony i specjalnego funduszu na rzecz Bundeswehry (*Sondervermögen*). 600 sztuk tego typu pocisków zostało już zamówionych w 2022 r. (dostawy miały rozpocząć się w tym roku). Projekt RAM (Rolling Airframe Missile) to rozwijana od 1976 r. wspólna inicjatywa USA i RFN. Pociski *RAM Block 2B* zastąpią wykorzystywane dotąd przez marynarkę wojenną RFN starsze wersje pocisków – *RAM Block 1A* i *RAM Block 2*.

Na posiedzeniu został także zatwierdzony kontrakt o wartości 122 mln euro na zakup najnowszej wersji wykorzystywanych przez siły powietrzne RFN pocisków *AMRAAM* (Advanced Medium-Range Air-to-Air-Missile). Te przeznaczone do samolotów *Eurofighter* pociski mają być dostarczone w latach 2029–2032 (pierwsza partia została zamówiona już w pierwszej połowie br.). Ponadto Komisja Budżetowa wyraziła także zgodę na realizację zakupu urządzeń radiowych *Army/Navy Portable Radio Communications (AN/PRC)* w wersji 117G i 160 o wartości ok. 351 mln euro. Kontrakt ten stanowi część realizowanego projektu cyfryzacji operacji lądowych („Digitalisierung Landbasierte Operationen” (D-LBO)). Dostawy tego sprzętu mają się rozpocząć jeszcze w tym roku. (KJ)

● NOWE DOWÓDZTWO MARYNARKI WOJENNEJ NIEMIEC NA POTRZEBY NATO

[21.10.2024] W Rostocku odbyła się ceremonia otwarcia utworzonego na potrzeby NATO nowego dowództwa niemieckiej marynarki wojennej (Commander Tak Force Baltic, CTF Baltic), które będzie odpowiadać za koordynowanie aktywności sił sojuszniczych na Morzu Bałtyckim. Utworzenie takiej struktury podyktowane było potrzebą reakcji na pogorszenie się stanu bezpieczeństwa na tym akwenie. Zgodnie z ustaleniami funkcję CTF Baltic będą pełnił rotacyjnie (zmiany co cztery lata) wyspecjalizowane jednostki sztabowe państw członkowskich NATO. W pracach tej struktury poza personelem wojskowym z państwa, które aktualnie odpowiada za jej prowadzenie, każdorazowo mają także uczestniczyć przedstawiciele sił zbrojnych z pozostałych państw członkowskich Sojuszu. Do głównych zadań CTF Baltic będzie należało planowanie ćwiczeń i operacji morskich oraz dowodzenie siłami przydzielonymi przez NATO w czasie pokoju, kryzysów i wojny. W czasie pokoju personel CTF Baltic ma liczyć 180 osób, w razie sytuacji kryzysowej ma być zwiększony do 240 osób.

W przypadku Niemiec funkcję CTF Baltic przejęło dowództwo o nazwie German Maritime Forces (DEU MARFOR) wchodzące w skład Centrum Dowodzenia Marynarki Wojennej w Rostocku. Zostało ono utworzone 2019 r. i odpowiada za planowanie, realizację i dowodzenie morskimi manewrami oraz operacjami. DEU MARFOR jest przewidziana jako struktura mogąca pełnić funkcję kwatery dowódczej. Niemcy będą odpowiadać za prowadzenie CTF Baltic do 2028 r. Poza Niemcami

w pracach tego dowództwa uczestniczą żołnierki i żołnierze z Danii, Estonii, Finlandii, Francji, Holandii, Litwy, Łotwy, Norwegii, Polski, Szwecji, Wielkiej Brytanii i Włoch.

Inauguracja działalności CTF Baltic spotkała się z ostrą reakcją ze strony Rosji. W dniu 22.09.2024 r. Ministerstwo Spraw Zagranicznych Federacji Rosyjskiej wezwało ambasadora RFN w Moskwie w celu uzyskania wyjaśnień od rządu federalnego w sprawie uruchomienia dowództwa. W ocenie rosyjskiego resortu spraw zagranicznych działalność tego dowództwa narusza postanowienia Traktatu 2+4 z 1990 r., który określa międzynarodowy status Niemiec po zjednoczeniu i zakazuje stacjonowania i rozmieszczania obcych wojsk na terytorium byłej NRD. W wydanym oświadczeniu określono działania rządu RFN w sprawie otwarcia dowódca w Rostocku jako „kontynuację pełzającej rewizji skutków II wojny światowej oraz militaryzacji kraju”. W oświadczeniu zapowiedziano też, że „rozbudowa infrastruktury wojskowej NATO na terytorium byłej NRD będzie miała bardzo negatywne konsekwencje i nie pozostanie bez odpowiedzi”. (KJ)

● **BRYTYJSKO-NIEMIECKIE POROZUMIENIE O WSPÓŁPRACY OBRONNEJ**

[23.10.2024] Minister obrony RFN Boris Pistorius i jego brytyjski odpowiednik John Healey podpisali w Londynie porozumienie o współpracy w obszarze bezpieczeństwa i obrony. Tzw. *Trinity House Agreement* ma na celu pogłębienie kooperacji między RFN i Wielką Brytanią w zakresie umacniania bezpieczeństwa regionu euroatlantyckiego, rozwoju przemysłów zbrojeniowych, zwiększenia interoperacyjności sił zbrojnych, wzajemnego wsparcia w zakresie zadań realizowanych w ramach ONZ i NATO oraz koordynacji długoterminowego wsparcia dla sojuszników i partnerów. Zgodnie z zapisami porozumienia za koordynację współpracy ma odpowiadać Ministerialna Rada Obrony, w skład której będą wchodzić członkowie kierownictwa resortów obrony wraz z najwyższymi dowódcami sił zbrojnych obu państw. Organ ten będzie nadzorował pracę trzech zespołów roboczych odpowiedzialnych za trzy główne obszary kooperacji: Wojskowy Komitet Sterujący (współpraca między siłami zbrojnymi), Ministerialną Grupę ds. współpracy w zakresie sprzętu wojskowego i zdolności (współpraca przemysłowa i rozwój zdolności militarnych) i Dialog na temat Polityki Obrony (konsultacje w sprawie głównych wyzwań i zagrożeń oraz priorytetów w polityce obrony).

Wraz z podpisywanym porozumieniem przedstawiony został katalog projektów, które oba państwa mają zamiar realizować w najbliższym czasie. Pierwszą grupę stanowią projekty dotyczące współpracy zbrojeniowej, takie jak m.in. rozwój pocisków manewrujących dalekiego zasięgu, bezałogowych statków powietrznych i uzbrojenia sił lądowych. Druga grupa obejmuje z kolei projekty o charakterze operacyjnym. Zalicza się do nich np. koordynację działań sił morskich na Północnym Atlantyku i Morzu Północnym. Ważnym elementem brytyjsko-niemieckiej współpracy mają być także działania na rzecz wzmocnienia zdolności obronnych Ukrainy. We wspólnym komunikacie ogłoszonym po podpisaniu porozumienia zapowiedziano m.in. zacieśnienie współpracy dotyczącej modernizacji uzbrojenia i sprzętu wojskowego na potrzeby ukraińskich sił zbrojnych.

Zawarte w Londynie porozumienie stanowi rozwinięcie ogłoszonej 24 lipca br. wspólnej deklaracji resortów RFN i Wielkiej Brytanii o poszerzonej współpracy obronnej, w którym zapowiedziano

intensyfikację kooperacji na rzecz umacniania bezpieczeństwa euroatlantyckiego, rozwoju zdolności obronnych, zwiększenia interoperacyjności sił zbrojnych i wsparcia wojskowego dla Ukrainy. *Trinity House Agreement* stanowi istotny etap konsolidacji formatu E3 (Francja, RFN, Wielka Brytania) jako instrumentu koordynacji współpracy obronnej i rozwoju zdolności wojskowych. Trzeba jednak zaznaczyć, że poziom instytucjonalizacji kooperacji w tym wymiarze między Berlinem i Londynem nie odpowiada jeszcze temu, jaki występuje między Francją i Wielką Brytanią. Podpisane w Londynie brytyjsko-niemieckie porozumienie w odróżnieniu do zawartego przez Francję i Wielką Brytanię w 2010 r. traktatu z Lancaster House nie jest prawnie wiążące i zostało ustanowione tylko na ministerialnym poziomie. Zwarcie bilateralnego traktatu między Niemcami i Wielką Brytanią, w którym ujęta będzie współpraca w obszarze bezpieczeństwa i obrony, planowane jest na przyszły rok. (KJ)

BEZPIECZEŃSTWO WEWNĘTRZNE

🕒 RAPORT NA TEMAT EKSTREMIZMU W NIEMIECKICH SIŁACH ZBROJNYCH

[12.09.2024] Ministerstwo Obrony RFN opublikowało raport na temat ekstremizmu w Bundeswehrze za rok 2023 r. Z dokumentu wynika, że liczba przypadków podejrzeń o działania ekstremistyczne w 2023 r. nieznacznie wzrosła w porównaniu do szacunków z 2022 r., kiedy to odnotowano znaczący spadek takich incydentów. Według danych Wojskowej Służby Kontrwywiadowczej (Militärischer Abschirmdienst, MAD) na koniec ub. roku prowadzonych było 1049 spraw dotyczących podejrzeń o działania ekstremistyczne (na koniec 2022 r. wykazano 962 takie postępowania). Największa liczba odnotowanych podejrzeń o ekstremizm dotyczy, podobnie jak w poprzednich latach, prawicowego ekstremizmu (776 przypadków; w 2022 r. 773). Raporty na temat ekstremizmu w niemieckich siłach zbrojnych przygotowywane są od pięciu lat. Warto zaznaczyć, że pod koniec ub. roku w życie weszły przepisy umożliwiające szybsze wydalenie ze służby żołnierki i żołnierzy, którym udowodniono działania o charakterze ekstremistycznym. Wydalenie z Bundeswehry wiąże się w takich okolicznościach nie tylko z utratą stopnia wojskowego, ale również wszystkich uprawnień do pobierania świadczeń związanych z zakończeniem służby. (KJ)

BEZPIECZEŃSTWO MIĘDZYNARODOWE

🕒 POSIEDZENIE KOMITETU WOJSKOWEGO NATO

[13-15.09.2024] W tych dniach w Pradze odbywało się posiedzenie Komitetu Wojskowego NATO. Podczas konsultacji szefowie sił zbrojnych państw członkowskich omówili strategiczne zmiany zachodzące w Sojuszu w sferze wojskowej. W trakcie pierwszej sesji skoncentrowano się na kwestii wdrażania w życie decyzji podjętych podczas lipcowego szczytu w Waszyngtonie. Dotyczą one m.in. dalszego wzmocnienia odstraszania i obrony, realizowania długoterminowego wsparcia dla Ukrainy oraz pogłębienia globalnego partnerstwa przez NATO przede wszystkim w odniesieniu do wybranych państw Indo-Pacyfiku. Natomiast w ramach drugiej sesji Naczelny Dowódca Sił

Sojusznicych NATO w Europie gen. Christopher G. Cavoli poinformował zebranych o postępach w zakresie realizacji nowych planów obronnych NATO, które mają na celu wzmocnienie zdolności bojowych Sojuszu oraz rozszerzenie polityki odstraszania, a w razie potrzeby obrony przed wszelkimi potencjalnymi zagrożeniami. Przypomniął, że w ciągu ostatniego roku NATO postawiło ok. 500 tys. żołnierzy w stan podwyższonej gotowości, wzmocniło Sojusznicze Siły Reagowania, dostosowało strukturę dowodzenia i kontroli oraz przyspieszyło rozwój i rozbudowę zdolności wojskowych państw członkowskich. Z kolei trzecia sesja koncentrowała się na transformacji strategii działań wojennych i była prowadzona przez gen. Philippe'a Lavigne'a, Naczelnego Dowódcę Sił Sojuszniczych NATO ds. Transformacji. Podczas tej części poruszono również problem rozwijania zdolności sił zbrojnych Ukrainy. (SW)

🕒 **POCZĄTEK KADENCJI NOWEGO SEKRETARZA GENERALNEGO NATO**

[1.10.2023] Mark Rutte objął funkcję sekretarza generalnego NATO, zastępując po dziesięcioletniej kadencji Jensa Stoltenberga. Spotkało się to z wieloma pozytywnymi komentarzami na temat nowego szefa Paktu, który w przeszłości był najdłużej urzędującym premierem Holandii (14 lat). W bardzo pochlebnych słowach na temat nowego sekretarza generalnego NATO wypowiedział się kanclerz Niemiec Olaf Scholz, stwierdzając, iż jest to polityk niezwykle doświadczony, posiadający ogromną wiedzę polityczną i z zakresu stosunków międzynarodowych.

W tym kontekście warto podkreślić, że sekretarz generalny to najwyższy przedstawiciel NATO. Jest mianowany przez rządy państw członkowskich na okres czterech lat, który może zostać przedłużony. Pełni on trzy główne funkcje. Po pierwsze, przewodniczy wielu kluczowym organom Paktu. Dotyczy to np. Rady Północnoatlantycznej – głównego politycznego gremium decyzyjnego Sojuszu. Jest ponadto odpowiedzialny za przebieg negocjacji, dyskusji oraz procesu decyzyjnego, a także wdrażanie przyjętych przez NATO decyzji. Po drugie, sekretarz generalny pełni funkcję głównego rzecznika Sojuszu wobec mediów i opinii publicznej. Reprezentuje on również NATO względem innych organizacji międzynarodowych. Po trzecie, sekretarz generalny odpowiada za mianowanie personelu Paktu i nadzorowanie jego pracy. (SW)

🕒 **WIZYTA SEKRETARZA GENERALNEGO NATO W NIEMCZECH**

[14.10.2024] Sekretarz generalny NATO Mark Rutte wraz z gen. Christopherem Cavolim, Naczelnym Dowódcą NATO w Europie udał się do Niemiec, aby m.in. odwiedzić nowe dowództwo NATO odpowiedzialne za wsparcia militarne Ukrainy (NATO Security Assistance and Training for Ukraine) w Wiesbaden. Będzie ono koordynować organizowanie szkoleń oraz dostarczanie Ukrainie uzbrojenia i sprzętu wojskowego przez państwa członkowskie i partnerów NATO – w tym m.in. artylerii, amunicji czy systemów obrony powietrznej. Przyczyni się także do wypracowania nowych rozwiązań taktycznych i strategicznych związanych z sytuacją w Ukrainie oraz wsparcia w przyszłości ukraińskich sił zbrojnych. W amerykańskiej bazie w Niemczech Clay Barracks sekretarz generalny NATO spotkał się z ministrem obrony RFN Borisem Pistoriusem. Politycy rozmawiali przede wszystkim na temat aktualnej sytuacji na froncie, dalszej pomocy udzielanej przez Sojusz oraz pomysłach Ukrainy na doprowadzenie do zwycięstwa w konfrontacji z Federacją Rosyjską. Mark Rutte zobowiązał się do dalszego wspierania Ukrainy. Jest to zresztą, jak wskazał podczas wystąpienia

inaugurującego swoją kadencję, jeden z trzech – obok utrzymania silnego NATO i skutecznego przeciwdziałania zagrożeniom, a także wzmocnienia sojuszniczego partnerstwa – priorytetów jego urzędowania. (SW)

🕒 **BUNDESTAG WYRAZIŁ ZGODĘ NA DALSZE ZAANGAŻOWANIE BUNDESWEHRY W IRAKU**

[17.10.2024] Bundestag zatwierdził przedłużenie mandatu dla Bundeswehry na udział w realizowanej w Iraku operacji *Inherent Resolve*, będącej elementem działań prowadzonych przeciwko tzw. Państwu Islamskiemu przez wielonarodową koalicję, i misji NATO (*NATO Mission Iraq*), mającej na celu wsparcie procesu rozwoju zdolności irackich sił zbrojnych. Łącznie w obu operacjach może być zaangażowanych 500 żołnierzy i żołnierzy (aktualnie niemiecki kontyngent liczy ok. 250 osób). Bundeswehra w ramach operacji *Inherent Resolve* jest odpowiedzialna m.in. za transport powietrzny i tankowanie floty operujących samolotów oraz obsługę bazy w Erbil na północy Iraku. Z kolei w ramach *NATO Mission Iraq* działania niemieckich sił zbrojnych skupiają się przede wszystkim na doradztwie w zakresie reformy sektora bezpieczeństwa i prowadzeniu szkolenia taktycznego dla irackiej armii. Niemieckie siły zbrojne uczestniczą w obu misjach od 2015 r. Udzielony przez Bundestag mandat obowiązuje do 31.01.2026 r. Warto zaznaczyć, że obecnie toczą się rozmowy między irackim rządem i USA na temat zakończenia operacji *Inherent Resolve* i ustanowienia w jej miejsce nowej formy współpracy, przy udziale innych zagranicznych partnerów, na rzecz zapewnienia trwałego bezpieczeństwa w Iraku. Według informacji niemieckiego resortu obrony, rząd federalny ma zamiar przeanalizować możliwość udziału Niemiec w tych działaniach. Dalsze zaangażowanie Bundeswehry byłoby możliwe w ramach udzielonego już mandatu przez izbę niższą niemieckiego parlamentu. (KJ)

🕒 **SPOTKANIE MINISTRÓW OBRONY PAŃSTW NATO**

[17-18.10.2024] Podczas odbywającego się Brukseli spotkania ministrów obrony państw członkowskich NATO rozmawiano m.in. o wspólnych wysiłkach na rzecz wzmocnienia cyberobrony, produkcji obronnej, wprowadzaniu innowacyjnych rozwiązań militarnych, przeciwdziałaniu dezinformacji czy wykorzystywaniu sztucznej inteligencji. Uczestnicy spotkania dyskutowali również na temat pomocy dla Ukrainy oraz zacieśniania współpracy z partnerami z regionu Indo-Pacyfiku. Jest to szczególnie ważne ze względu na destabilizację polityki bezpieczeństwa prowadzoną już nie tylko przez Rosję, ale także Iran, Chiny czy Koreę Północną. Podczas pierwszej sesji ministrowie spotkali się w rozszerzonym formacie obejmującym partnerów z Australii, Japonii, Nowej Zelandii i Korei Południowej, a także Unii Europejskiej. Później dołączył również prezydent Ukrainy Wołodymyr Zełenski. Pod koniec posiedzenia ministrowie zobowiązali się do dalszego wspierania Ukrainy, wzmocnienia więzi z partnerami w regionie Indo-Pacyfiku oraz zintensyfikowania polityki odstraszania i obrony Sojuszu. Sekretarz generalny podkreślił, że członkowie Sojuszu są na dobrej drodze do wywiązania się z obietnicy finansowej pomocy dla Ukrainy w wysokości 40 mld euro. Zebrani ministrowie wskazali też na inne priorytety Paktu, np.: zwiększenie potencjału przemysłu obronnego, bezpieczeństwo łańcuchów dostaw, nowe technologie, efektywne rozwiązania dotyczące wspólnych standardów w zakresie produkcji i dystrybucji amunicji, obronę powietrzną

i przeciwrakietową, zwiększenie liczby wspólnych zamówień wojskowych czy misje Sojuszu na Bałkanach Zachodnich i w Iraku. (SW)

🕒 **WIZYTA MINISTRA OBRONY CHORWACJI W NIEMCZECH**

[28.10.2024] W Berlinie odbyło się spotkanie ministra obrony RFN Borisa Pistoriusa z jego chorwackim odpowiednikiem Ivanem Anušićem. Tematem rozmów była sytuacja bezpieczeństwa na Bałkanach Zachodnich, współpraca w ramach NATO i UE oraz wsparcie militarne dla Ukrainy. W trakcie spotkania omawiano przygotowywany przez Chorwację pakiet pomocy dla ukraińskich sił zbrojnych obejmujący 30 czołgów i 30 bojowych wozów piechoty produkcji sowieckiej, które znajdowały się na wyposażeniu chorwackiej armii (przekazanie tego pakietu jest wspierane finansowo przez RFN). Ponadto przedmiotem rozmów między szefami resortów obrony był także kontrakt dotyczący zakupu przez Chorwację niemieckich czołgów *Leopard 2* w wersji A8. (KJ)

